

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U000658

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 25-01-2024

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ ХНУ імені В. Н. Каразіна № 0302-3К/247 від 22.02.2024 р.

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

- Гончаров Семен Олексійович
- Semen Honcharov

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8116-0804

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 033

Назва наукової спеціальності: Філософія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Філософія

Дата захисту: 01-02-2024

Спеціальність за освітою: Філософія

Місце роботи здобувача: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, буд. 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ID 3845

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, буд. 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, буд. 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 02, 02.11

Тема дисертації:

1. Метафізика по той бік Абсолюту: мамлеєвський міт і трансресивні стратегії Безодні
2. Metaphysics beyond the Absolute: Mamleyev's Myth and Transgressive Strategies of the Abyss

Реферат:

1. Дисертація присвячена проекту метафізики по той бік Абсолюту Юрія Мамлеєва як ідеологічному виправданню рашизму і трансресивним стратегіям Безодні як способам виходу за межі людського. Мамлеєвська біографія та творчий корпус постають яскравим прикладом ідеологічно-філософського міту, що має на меті формування дискурсу виключності Росії та її історичного месіанства. Імперські наративи набувають у творчості Мамлеєва як художнього, так і філософського виразу, їх осердям стає те, що визначається як метафізика по той бік Абсолюту — уявлення про існування Безодні, що пропонує трансресивні стратегії виходу до сфери не-людського поза божественною компетенцією. Метою дисертаційної роботи є осмислення мамлеєвського міту та трансресивних стратегій Безодні як метафізики по той бік Абсолюту, а також визначення дієвих шляхів їх демітологізації та нейтралізації. В роботі відповідно до поставленої мети визначено п'ять завдань: — дослідити біографію Юрія Мамлеєва та систематизувати корпус його творів у контексті демітологізації; — визначити ключові особливості мамлеєвської метафізики по той бік Абсолюту й віднайти приховані впливи європейської метафізики на її формування; — провести

порівняльний аналіз Безодні Юрія Мамлеєва, світу-без-нас спекулятивного реалізму, Ніщо Мартіна Гайдеггера та внутрішнього досвіду Жоржа Батая; – означити ключові особливості трансгресивних стратегій Безодні; – визначити основні загрози метафізики по той бік Абсолюту та встановити шляхи їх усунення. Мамлеєвський міт спирається на три більш загальні міти: «руський мір», «руську ідею» і «загадочну русську душу», які постають фундаментом рашизму як політичної релігії. Основою загальної систематизації мамлеєвського корпусу запропоновано п'ять стрижневих метатем: Безодня, утризм, Росія, Таємниця та смерть. Застосування поняття «метатем» як інструменту систематизації дозволяє гармонійно поєднати літературний та філософський аспекти творчості Мамлеєва. Для упорядкування філософії Юрія Мамлеєва запропоновано використовувати поняття «анти-тріади деструкції» («утризм» – «Безодня» – «Росія»), котре демонструє неузгодженість та непослідовність мамлеєвських філософських ідей. Тотальне нарцисичне Я утризму заперечує фігуру Іншого та унеможливорює функціонування інших складових мамлеєвської філософії. Коріння ідеї Безодні чітко простежується в традиції негативної теології. Метафізичні координати, які визначають підвалини Безодні – Абсолют та Ніщо. «Принцип ночі» Безодні запропонований Мамлеєвим не є унікальним, він посилається на уявлення про божественний морок, Божество (Gottheit) та сферу принципового незнання. Поняття «Безодні» (Ungrund) як темної безосновності Мамлеєв запозичує в Якоба Беме, а потім виносить його за межі Абсолюту, як це робить Бердяєв із трансцендентною свободою. Антропологія Безодні містить у собі принципове протиріччя: з одного боку, Мамлеєв наголошує на тому, що богореалізація є необхідним етапом руху до Безодні, а з іншого, полишає можливі манівці, котрі здатні Абсолют ігнорувати. Три такі манівці означені Мамлеєвим дискурсивно в роботах «Доля буття» та «Росія Вічна» – негачії, безпредметна позаонтологічна туга та Росія. І один неодноразово зображується в художній прозі – випадок. Демітологізовано вчення Мамлеєва про сім основних метафізичних якостей (концентр) Росії. Встановлено тотожність мислення російського суспільства та його влади, що обумовлює неможливість їх розмежування в сучасній політичній ситуації. Українськими поточними завданнями постають: захист загальнолюдського як сокровенного та культивування уваги до тендітних речей. Окреслено проблемне поле радикальної трансгресивності як нескінченність процесу відсування меж. Порівняно мамлеєвську метафізику по той бік Абсолюту та внутрішній досвід Жоржа Батая: визначено аспекти конверсії, комунікації та відповідальності як присутні в інтерпретації трансгресивності Батая та відсутні в Мамлеєва. Запропоновано в якості топологічних альтернатив до Безодні концепцію інших та проміжних просторів.

2. The dissertation is devoted to the Yuri Mamleyev's project of metaphysics beyond the Absolute as an ideological justification of ruscism and also to the transgressive strategies of the Abyss as ways to transcend human boundaries. The Mamleyev's biography and artistic body of work serve as a vivid example of an ideological-philosophical myth aimed at shaping a discourse of Russia's exclusivity and historical messianism. Within Mamleyev's body of work, imperial narratives find expression in both artistic and philosophical forms with their core being what is defined as a metaphysics beyond the Absolute – conception of the existence of the Abyss, suggesting transgressive strategies for venturing into the realm of non-human beyond the divine competence. The dissertation aim is to comprehend the Mamleyev's myth and the transgressive strategies of the Abyss as a metaphysics beyond the Absolute, as well as to identify effective paths for their demythologization and neutralization. In accordance with the goal, the work identifies five tasks: – to explore Yuri Mamleyev's biography and systematically categorize his body of work within the context of demythologization; – to identify the key characteristics of Mamleyev's metaphysics beyond the Absolute and uncover hidden influences of European metaphysics on its formation; – to conduct a comparative analysis of Mamleyev's Abyss, speculative realism philosophy, Martin Heidegger's Nothingness and Georges Bataille's inner experience; – to delineate the key features of the transgressive strategies of the Abyss; – to determine the primary threats of the metaphysics beyond the Absolute and establish strategies for their elimination; The mamleyevian myth is rooted in three more overarching ideological constructs: "russkij mir", "russkaya ideya" and "zagadochnaya russkaya dusha", which underpin ruscism as a political religion. We propose to base the overarching systematization of Mamleyev's corpus on a set of five central metathemes: Abyss, utrism, Russia, Mystery and Death. Using the concept of "metathemes" as an organizational tool allows us to connect both the literary and philosophical dimensions within Mamleyev's

body of work harmoniously. To organize Yuri Mamleyev's philosophy, we suggest using the idea of “the anti-triad of destruction” (“utrism” – “Abyss” – “Russia”), which highlights the inconsistency and lack of coherence in Mamleyev's philosophical ideas. The total narcissistic Self of utrism negates the figure of the Other and impedes the functioning of other components of Mamleyev's philosophy. The concept of the Abyss finds its clear origins in the tradition of negative theology. Metaphysical coordinates, which determine the foundations of Abyss – Absolute and Nothingness. The “principle of night” of Abyss, proposed by Mamleyev, is not unique – it refers to conceptions of divine obscurity, the Godhead (Gottheit) and the realm of fundamental unknowability. Mamleyev derives the concept of “Abyss” (Ungrund) as a dark groundlessness from Jakob Böhme and later he transcends it beyond the Absolute, as Berdyaev does with transcendent freedom. The anthropology of the Abyss contains a fundamental contradiction: on one hand, Mamleyev emphasizes that God-realization is a necessary stage in the movement towards the Abyss, while on the other hand, he leaves open maneuvers capable of bypassing the Absolute. Three such maneuvers are outlined by Mamleyev discursively in works such as “The Fate of Being” and “Eternal Russia” – negations, non-objective beyond-ontological yearning and Russia. One is repeatedly portrayed in his fiction – the accident. In the research, we have conducted a demythologization of Mamleyev's doctrine on the seven core metaphysical qualities (concentre) of Russia, exposing their purely ideological nature. We also have established the congruence between the thinking of Russian society and its authorities, which makes it difficult to distinguish between them within the context of the contemporary political situation. Current Ukrainian objectives include safeguarding the universal as the meaningful and cultivating attention to delicate matters. The problematic realm of radical transgressiveness is delineated as the infinite process of boundary displacement. A comparison between Mamleyev's metaphysics beyond the Absolute and Georges Bataille's inner experience has been conducted: aspects of conversion, communication, and responsibility have been defined as present in Bataille's interpretation of transgressiveness but absent in Mamleyev's thought. As a topological alternative to the Abyss, we proposed the concept of other spaces and liminal spaces.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Гончаров С. О. Творча спадщина Юрія Мамлеєва: філософія і / або література? Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Філософія. Філософські перипетії». 2019. № 61. с. 72–78. DOI: <https://doi.org/10.26565/2226-0994-2019-61-8>.
- Гончаров С. О. Утризм «Я» Ю. Мамлеєва як особливий вид метафізики. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Філософія. Філософські перипетії». 2020. № 62. с. 139–147. DOI: <https://doi.org/10.26565/2226-0994-2020-62-15>.
- Гончаров С. О. Роль і місце Таємниці в метафізиці мамлеєвського хаосмосу. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Філософія. Філософські перипетії». 2020. № 63. с. 207–217. DOI: <https://doi.org/10.26565/2226-0994-2020-63-22>.
- Гончаров С. О. «Бездня» Ю. В. Мамлеєва: генеза, динаміка вчення, онтологічна проблема. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Філософія. Філософські перипетії». 2021. № 64. с. 70–90. DOI: <https://doi.org/10.26565/2226-0994-2021-64-7>.

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впровадження не планується

Зв'язок з науковими темами: 0114U005439

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Перепелиця Олег Миколайович

2. Oleh Perepelytsia

Кваліфікація: д. філ. н., доц., 09.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9825-7573

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, буд. 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Панков Георгій Дмитрович

2. Heorhii Pankov

Кваліфікація: д.філос.н., професор, 09.00.11

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1017-4891

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія культури

Код за ЄДРПОУ: 30036001

Місцезнаходження: Бурсацький узвіз, 4, Харків, Харківський р-н., 61057, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шелковая Наталія Валеріївна
2. Nataliia Shelkovaia

Кваліфікація: к. філос. н., доц., 09.00.01**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0001-7303-0719**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля**Код за ЄДРПОУ:** 02070714**Місцезнаходження:** вул. Іоанна Павла II, буд. 17, Київ, 01042, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Рецензенти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Загурська Наталя Віталіївна
2. Natalia Zagurska

Кваліфікація: д. філ. н., доц., 09.00.04**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0001-5142-8064**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна**Код за ЄДРПОУ:** 02071205**Місцезнаходження:** майдан Свободи, буд. 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Прокопенко Володимир Володимирович
2. Volodymyr Prokopenko

Кваліфікація: д. філ. н., професор, 09.00.05**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0001-5816-3505**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна**Код за ЄДРПОУ:** 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, буд. 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Карпенко Іван Васильович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Карпенко Іван Васильович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Шевченко Андрій Олександрович

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна